

Document de posicionament i proposta
“Grup cívic SENTIT COMÚ PER CATALUNYA”
(Juliol 2010)

“Regeneració política i bon govern”

I. INTRODUCCIÓ

“SENTIT COMÚ PER CATALUNYA” (SCxCAT) és una associació cívica que té per finalitat actuar com a grup d’opinió per promoure la vertebració i la incidència de la ciutadania en l’activitat política.

L’associació creu en la política i es proposa contribuir a la seva millora en el marc dels seus valors i pensament, promovent el debat, la creació d’estats d’opinió i un consens social entorn a mesures concretes. Entenem que només la presència i la incidència activa dels ciutadans en la vida pública pot fer canviar l’actual dinàmica de funcionament dels grups polítics i governants. Considerem urgent que els polítics i els governants tornin a connectar amb la societat i recuperin la confiança de les persones, pas imprescindible per fer els canvis que el país necessita per superar l’actual situació de crisi global.

Som conscients que la regeneració política no és una qüestió ni fàcil ni a curt termini, però sí que sabem que és una de les primeres qüestions a solucionar. Creiem que les propostes per “la regeneració política i el bon govern” han de sorgir de la ciutadania, perquè veiem molt difícil per no a dir impossible, que una bona solució pugui sorgir des dels mateixos grups i persones que ens han portat a l’actual situació.

Des de “SENTIT COMÚ PER CATALUNYA” volem incidir sobre els grups polítics perquè assumeixin públicament mesures concretes de regeneració política i bon govern, per tal de que els ciutadans puguem tornar a confiar amb ells, pas necessari per superar tots junts els difícils moments actuals.

II. DIAGNOSI

L’activitat política és bàsica per canalitzar i gestionar de forma ordenada i racional les necessitats i demandes de la societat a la qui serveix, amb la voluntat manifesta de posar les condicions pel progrés general i assignar de forma eficient els limitats recursos públics. Des de fa temps, tant en la política catalana com en l’espanyola **s’ha perdut de manera progressiva la confiança en l’activitat política, els polítics i els gestors públics**, com a conseqüència d’un ús partidari, poc transparent i gens auster ni eficient en moltes institucions de govern, en un entorn de **manca de resposta política als problemes de fons de la societat**, i de manera especial, a la capacitat de sortida de la crisi econòmica.

Malauradament, la necessària grandesa de l’activitat política ha degenerat en **tàctiques partidàries a curt termini**, i l’ascens a llocs rellevants de decisió de persones dòcils, familiars i amics

dins les estructures de partit, que no sempre són les més preparades, **sense cap tipus d'experiència professional**, i massa vegades desvinculades i allunyades de la societat a la qui diuen i deuen servir.

La situació, l'activitat i la valoració dels polítics i de la política és avui de descrèdit i de desprestigi social degut a, entre altres causes: (1) falta de compromís i de resposta amb als problemes reals del país per part dels grups polítics, els governants i les institucions; (2) falta de suficient capacitat i vocació de servei de les persones que ens representen i ocupen càrrecs de responsabilitat en la gestió pública; (3) **falta d'objectius i plantejaments amb visió integral de país i societat a llarg termini** que defugui dels partidismes; (4) **opacitat en l'activitat dels partits polítics i en la presa de decisions** que afecten al bé comú; (5) **falta d'austeritat i eficiència en l'ús dels recursos públics** i (6) coneixement per part de l'opinió pública de casos d'accions i activitats poc ètiques relacionades amb la política i el **sorgiment de casos de corrupció**.

Però al mateix temps, també cal posar de manifest que **la societat en el seu conjunt tampoc no sempre ha estat a l'altura de les circumstàncies**. La preocupació molt centrada pel desenvolupament personal i professional propi ha deixat en moltes ocasions en segon terme l'associacionisme i la participació activa de les persones en la política. Al mateix temps, l'allunyament de la societat envers el nostre sistema de govern ha fet que progressivament s'hagi perdut la capacitat d'exigència i de necessari marcatge crític cap a l'activitat pública, els partits polítics i l'activitat política en general. La cultura de l'esforç i de l'excel·lència han quedat en massa ocasions en segon terme; s'ha permès amb massa facilitat l'obscurantisme en la presa de decisions públiques; de l'excés d'autoritarisme s'ha passat a un *laissez faire* demagògic, on la cultura de la subvenció i de "tots els drets" sense obligacions s'ha legitimat com a quelcom habitual, i tot plegat, amb el silenci còmplice de molts intel·lectuals, líders d'opinió i de la majoria dels mitjans de comunicació i de la societat en general.

La suma de tots els punts anteriors ha portat a un progressiu allunyament dels ciutadans de tot el que representa la política, a una pèrdua de confiança en les institucions i els objectius i els sentiments col·lectius de país, que s'ha materialitzat, entre d'altres efectes, en la progressiva manca de participació política i electoral de la ciutadania, o bé, en d'altres casos, en la radicalització del pensament i de les actituds polítiques de moltes persones.

Les coses a Catalunya i Espanya no van bé, però es poden fer d'una altra manera i millor, i això malgrat l'esforç i el compromís que sectors significatius del nostre país no s'han resignat i han mantingut la il·lusió i el compromís, amb esforç i constància, i molt sovint sense fer soroll. Des de diferents àmbits de la societat han suplert les mancances de la nostra classe política i la mala gestió de les administracions públiques. Cal sortir de l'actual situació d'institucions i governs ineficients i sense autoritat moral, excessivament burocratitzats i poc transparents.

Per tots aquests motius, "SENTIT COMÚ PER CATALUNYA", després d'un període de reflexió interna, proposem, amb la voluntat de crear un estat d'opinió i vertebrar un consens social entorn a mesures viables i de "Sentit comú", les següents 10 mesures concretes referides a l'activitat parlamentària i el govern de Catalunya, com a condició necessària de sortida per la regeneració de l'activitat política, el bon ús dels recursos públics i el bon govern.

III PROPOSTES

1. REFORMA DE LA LLEI ELECTORAL PER TAL DE PODER ESCOLLIR DE MANERA DIRECTA I NOMINAL ALS DIPUTATS DEL PARLAMENT DE CATALUNYA.

El polític a títol personal ha de ser responsable de les seves accions i respondre davant els seus electors, només així el control sobre la seva acció serà més directa i transparent, i implicarà a la pràctica una major relació i més fluïda amb la seva base electoral.

Reconeixem la importància i la necessitat dels partits polítics com a instrument de configuració de les alternatives i programes de govern, però reclamen un canvi profund en la transparència de les seves decisions i en les seves formes d'actuació, tant internes com externes.

Proposem que el sistema electoral de Catalunya permeti **escollir almenys un 50% dels parlamentaris de manera nominal i directa**, de forma que el polític electe hagi de respondre directament en les seves respectives circumscripcions a tots els ciutadans l'hagin o no votat, cosa que implicarà **un major compromís i proximitat amb el ciutadà**, més enllà de la barrera i l'anonimat que donen les actuals llistes tancades i bloquejades. Al mateix temps, proposem que **la resta dels parlamentaris siguin escollits amb llista tancada, seguint un model similar al que s'aplica a Alemanya**. L'elecció directa de representants obligarà als partits polítics a seleccionar i presentar els millors com a candidats i **disposar d'oficines del diputat** i una major proximitat al ciutadà.

2. GOVERN DELS MILLORS

És important **que entrin en el govern i en l'activitat política en general els millors de cada especialitat**, amb capacitat i convicció de servei social, però també cal establir mecanismes amb garanties de retorn a l'activitat privada, en aquells casos en que no siguin funcionaris ni treballin per compte propi.

Seguint el model nord-americà i de la UE, proposem la instauració de sessions de **control parlamentari amb necessitat de majories qualificades per validar els càrrecs de més alt nivell** de la nostra Gestió i Administració pública, de forma que quedi demostrada la seva capacitat, experiència i idoneïtat per exercir el càrrec pel qual se'l proposa. En el cas del govern català, aquesta iniciativa afectaria als càrrecs de **Secretari General, Directors Generals i Presidents d'organismes i empreses públiques**.

Creiem que és una mesura que estimularia que els partits proposin persones professionalment vàlides per dirigir el govern de l'Administració pública, i al mateix temps, els seleccionats vetllarien perquè en els seus equips també hi hagin "els millors".

3. IMPOSSIBILITAT D'ACUMULACIÓ DE CÀRRECS

Partint del principi que cal facilitar i agilitzar el flux entre societat i política, creiem que cal fixar l'establiment de límits clars a **l'acumulació de càrrecs i funcions representatives** per tal d'assegurar una adequada dedicació al compliment de les obligacions, és a dir, **una persona, un càrrec**.

Per tant, proposem **prohibir l'exercici simultani de la funció de representant en el Parlament amb la de càrrec executiu de govern i de confiança a l'Administració pública, així com càrrecs de direcció i administració en empreses públiques i entitats dependents d'aquesta**, a excepció del càrrec de Conseller i membre del govern.

4. DESPOLITITZACIÓ, PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA I SIMPLIFICACIÓ DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA

Després de més de trenta anys de funcionament democràtic caldria **introduir criteris d'eficiència i de despolitització en l'organització de la funció pública**. La multiplicació d'administracions sovint ha reportat solapament de funcions motivades pels diferents ritmes en els traspassos de competències, sumat a la desconfiança institucional entre organitzacions de diferents signe polític i territoris, ha **degenerat en un aparell burocràtic administratiu de proporcions majúscules**, amb importants costos econòmics, externalitats negatives amb pèrdua de competitivitat com a país i una administració lenta en prendre decisions i implementar-les.

Davant aquest greu problema de funcionament, proposem en primer terme, fer un **pla de racionalització i simplificació de l'administració pública, per evitar duplicitats de funcions** (i de funcionaris), i determinar en quins àmbits és possible la reducció de despesa i simplificació de la burocràcia i els processos administratius.

A partir dels resultats de l'auditoria proposem que les Administracions funcionin per objectius, limitant el nombre total de funcionaris i condicionant la disponibilitat de recursos materials a l'assoliment d'aquests.

També, caldria **limitar la possibilitat de contractació de personal sense oposició i el nombre i funcions de càrrecs de confiança a les administracions**, així com assegurar el retorn a l'activitat privada dels càrrecs de confiança designats pels governs de torn.

5. MODIFICACIÓ DEL RÈGIM DE CONTRATACIÓ DELS FUNCIONARIS: HAN DE PODER SER CESSATS.

Partint del principi que les organitzacions en general han d'ajustar els seus recursos humans i materials a les activitats que ha de dur a terme, proposem que les **Administracions puguin adaptar de forma flexible les seves plantilles a l'assoliment dels seus objectius previstos**. Per tant, el funcionariat se'ls ha de poder **valorar i retribuir en base a resultats mesurables**, així com cessat si es donen causes objectives.

6. GESTIÓ EFICIENT DELS RECURSOS PÚBLICS I TRANSPARÈNCIA DE L'EXECUCIÓ DELS PRESSUPOSTOS

Partint del principi ja comentat que els recursos públics són limitats, s'haurien de **fixar limitacions a la despesa pública i la capacitat d'endeutament de les Administracions**, que cal evitar duplicitats funcionals (tal i com es comentava en el punt anterior), i afavorir la transparència en la presa de decisions i l'eficiència de la despesa i l'inversió pública, cal també **garantir el bon ús d'aquests recursos públics**.

Per tant, proposem recuperar l'obligació d'elaborar, presentar i debatre en seu parlamentària una **memòria de resultats d'impacte de totes les propostes legislatives que es presentin**, de les diferents partides dels pressupostos i **una anàlisi del cost benefici**.

Posteriorment, amb caràcter anual, abans d'aprovar els nous pressupostos s'hauria de fer una anàlisi parlamentària (i per tant, públic) del **grau de compliment efectiu i dels resultats del pressupost de l'exercici anterior**, i sempre que sigui possible, anàlisi del cost-benefici final de les polítiques públiques implementades. És important que el ciutadà conegui la diferència entre allò pressupostat, moltes vegades amb aire propagandístic, i allò realment executat, i els rèdits socials que ha reportat per la comunitat. Hauria **d'estar prohibit els traspassos entre partides pressupostàries**.

7. REGISTRE PÚBLIC DE PROVEÏDORS I INTERMEDIARIS PER RELACIONS I OPERACIONS ECONÒMIQUES AMB LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

L'augment de la complexitat dels nous reptes de la nostra societat en el marc d'un recursos públics limitats, fa necessària la cooperació entre les Administracions i els actors privats, molt vàlida per portar a terme els projectes, però al mateix temps cal assegurar la competència i la transparència en l'establiment d'aquesta col·laboració.

Per això, proposem la creació d'un **Registre públic únic i accessible a la web, de tots els proveïdors contractats per les Administracions públiques, amb els serveis oferts i els imports percebuts per aquests**.

8. SEPARACIÓ ENTRE L'EXERCICI PÚBLIC - PRIVAT

Com ja em fet referència en altres punts anteriors, en el marc de la necessària col·laboració entre sector públic i privat, cal assegurar els interessos de cadascuna de les parts i de forma especial preservar l'interès general.

D'acord amb l'anterior, resulta necessari **delimitar les funcions i vincles entre les persones que hi actuen**. Per tant, creiem que les persones que es dediquin al servei públic han de centrar-se en aquesta activitat i en aquest àmbit mentre duri el seu mandat, necessàriament acotat en el temps (per això les limitacions dels mandats), justament per garantir-ne la seva màxima eficàcia.

Per tant, proposem que sigui **incompatible ocupar de manera simultània un càrrec de representació parlamentària i de confiança en els poders legislatiu i executiu, i al mateix temps, exercir en l'àmbit privat**.

9. MILLOR ACCÉS CIUTADÀ A LA INFORMACIÓ DE L'ACTIVITAT POLÍTICA

Resulta bàsic que la ciutadania tingui un fàcil accés a la informació sobre l'activitat dels representants polítics i dels diferents projectes dissenyats i desenvolupats pels poders públics de totes les administracions.

Per això defensem la idea (aplicada ja en altres democràcies occidentals) que cal **posar a internet, de manera accessible i comprensible, tota la informació** derivada de l'activitat política de totes les administracions, i molt especialment de l'activitat executiva, tals com els estudis de viabilitat, projectes d'actuacions, recursos humans, contractes, etc.

10. LLIBERTAT DE CAPTACIÓ, TRANSPARENCIA I CONTROL DELS RECURSOS ECONÒMICS PER PART DELS PARTITS POLITICS, SINDICATS I ORGANIZACIONS EMPRESARIALS, PROFESSIONALS, ETC...

Cal introduir **canvis en l'actual llei de finançament públic i privat dels partits polítics, dels sindicats, organitzacions empresarials, professionals, etc...** dotant-la de més transparència real, publicant anualment els imports totals i conceptes rebuts pels mateixos amb càrrec als pressupostos públics.

En referència als partits polítics, proposem no establir **topalls fàcilment eludibles** en el límit de les aportacions que puguin fer les persones físiques i jurídiques als partits polítics, però en canvi, obligar **la publicació transparent i pública d'aquests donants**, i la realització anual d'auditories comptables estandaritzades i la publicació anual i pública dels seus comptes.